СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 82. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 9 квітня 1930. VOL. XXXVIII. No. 82. Jersey City, N. J., Wednesday, April 9, 1930. THREE CENTS.

КРОВАВА УКРАЇНСЬКА ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ В ШИКАҐО

ШИКАГО. — „Шикаго Ґералд енд Екзамінер" подає, що шикаґовські Українці влаштували минулої неділі протибольшевицьку демонстрацію, в якій взяли участь 2,000 Українців. Заповіджений був похід, а потім віче, що й відбулося. Та перед походом напали большевицькі громили на вірних, котрі виходили з української греко-кат. церкви св. Николая і готувалися до протестаційного походу. Большевики почали розкидати під церквою свої летючки. З того вийшли тертя. Тоді большевицькі агенти забралися, але прийшли назад за яку годину та почали громити готуючихся до протесту. Яких 2,000 людей були замішані в боротьбі. Є дуже богато людей тяжко ранених. Щодо двох побитих, які лежать у шпиталі, є поважні побоювання щодо їх життя.

Допера при допомозі поліції вдалося привернути порядок. Большевики намагалися розбити віче, але сильний поліційний кордон перешкодив цьому. Віче відбулося в такім порядку, як було заповіджено.

ПРОГИБІЦІЯ Є ДАЛІ УЛЮБЛЕНОЮ ТЕМОЮ В СЕНАТІ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Брукгарт викликав сензацію у сенаті своєю промовою, зверненою проти секретаря Мелона. Він казав, що секретар Мелон ніколи не намагався форсувати прогибіцію. Навпаки, він держав на урядових посадах людей, які відомі були з того, що нарушували прогибіційний закон. Брукгарт заатакував рівнож Джана Рескоба, президента Демократичного Народного Комітету. Він підніс, що Рескоб такий завзятий ворог прогибіції, що задля неї розбиває навіть партію, на чолі якої стоїть, а в якої рядах є богато сухих. По Рескобі взявся Брукгарт до републиканця Аттербури, президента Пенсилвенійської залізничної компанії, за те, що він належить до мокрих.

Инші сухі сенатори помагали Брукгартови дискредитувати мокрих.

ЦЛОВІ ІНСПЕКТОРИ ХАБАРНИКАМИ.

НЮ ЙОРК. — Ф. Юбль, зловий комішенер з Вашингтону, зарядив дохоДження в справі хабарництва, яке розвинулося серед цлових інспекторів нюйорської пристані. До Вашингтону надійшли жалоби від подорожних, що цлові урядові одних перепускають легко, а инших шиканують. Донесено далі, що подорожні мусять окуплюватися перед інспекторами, щоби при ревізії скоро прийти на чергу та не мати клопоту.

Комішенер вислав до кількох тисяч подорожних квестіонарі, в яких запитує їх точно про перешкоди, які їм роблено з боку цлових інспекторів. Разом з тим вислано секретних детективів для нагляду над інспекторами. Ті дективи арештували двох інспекторів, зловивши їх на тім, як брали від подорожних хабарі.

РОБІТНИЧІ ПРОТЕСТИ НЕ ПОМАГАЮТЬ.

ВАШИНГТОН. — Сенатський судейський комітет поставився прихильно до номінації судді Паркера з Норт Каролайни на члена Найвищого Суду. Виходить, що протести Федерації Праці, яка представила Паркера ворогом робітничої справи, не помагають.

ГОКС І ЛИНДБЕРГ.

НЮ ЙОРК. — Капітан Френк Гокс, котрий перелетів на безмоторовім літаку простір від Сен Дієго до Ню Йорку, предсказує велику будучність того рода літакови. Але додає, що летунів старшого покоління важко переконати, що саме у безмоторовім літаку лежить будучність летництва. Гокс твердить, що йому довго прийшлося переконувати Линдберга, заки він зацікавив його безмоторовим літаком.

ЗА СИНІ ЖОВНІРСЬКІ ОДЯГИ.

ВАШИНГТОН. — Посолка Едит Нурс Роджерс, републиканка з Месечусетс, вислала листа до секретаря Горлея, в якім пропонує завести сині одяги для жовнірів американської армії. Вона каже, що це богато допоможе піднесенню вовняного і шевського промислів. Зміна барви одягів піднесе вовняний промисл і зменшить безробіття. А коли жовніри дістануть сині мундури, тоді треба буде дати їм чорні черевики. А це знову допоможе фабрикам чобіт і черевиків, бо принесе нові замовлення, а робітникам нову роботу.

І жовніри будуть задоволені, бо синя краска є естетична, а це впливає морально на людину.

ГУВЕР ПРО ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер мав згідно з давним звичаєм відчинити формально конґрес Дочок Американської Революції. Та він відмовився від того, а за це заявив, що виголосить на конґресі дня 18 квітня промову на тему політики Злучених Держав у відношенню до загряниці. Кажуть, що останні події в Лондоні є причиною, що президент хоче забрати слово, щоби вияснити становище Америки супроти теперішнього міжнародного положення.

ВАШИНГТОН СТАНЕ НАЙКРАЩИМ МІСТОМ.

ВАШИНГТОН. — Сер Лайонел Ірле, британський начальний комішенер праці, оглядаючи Вашингтон і ново побудовану англійську амбасаду, заявив, що вкоротці Вашингтон стане найкращим містом на світі.

НЮ ЙОРК Є НАЙБЕЗПЕЧНІШИМ МІСТОМ.

НЮ ЙОРК. — В промові до асекураційних агентів підніс поліційний комішенер Гвейлен те, що Ню Йорк являється найбезпечнішим містом з усіх американських міст. Він подав статистичні дані, з яких виходило, що в Ню Йорку є процентово найменше бандитизму.

КОМУНІСТИ В НІМЕЦЬКІЙ ПОЛІЦІЇ.

З доручення сенату карного державного трибуналу обсадила берлінська поліція центральну оселю комуністів в Берліні, т. зв. дім Карла Лібкнехта, в котрім містяться головні бюра німецької комуністичної партії і редакція часопису „Роте Фане".

В часі ревізії зібралися на вулиці перед домом Карла Лібкнехта групи комуністів, що серед окликів та свистів обкидали поліцію камінням. В кількох випадках поліціянти, заатаковані товпою, мусіли стріляти у воздух.

В хвилині, коли поліція опускала дім Лібкнехта, вивішено там совітський прапор. Сконфісковані в часі ревізії документи стверджують, що комуністи вже від довшого часу ведуть систематичну революційну акцію між поліціянтами та що в цьому напрямі мають навіть деякі успіхи.

ТАЄМНИЦЯ ДУШОГУБЦІВ.

В Ланівцях, кремянецького повіту, якийсь Жид Ример візвав перед смертю до себе рабіна й відкрив йому тайну, а саме, що перед 13 роками вимордував він разом з двома иншими Жидами родину Давида Губера. Ця родина складалася з 4-ох осіб і мешкала в селі Роснівка, кремянецького повіту. Цього душогубства був грабунок. Коли рабін візвав умираючого, щоби він виявив назвиска инших співвинних, Ример не хотів цього зробити, мотивуючи це тим, що всі співвинні душогубства приректи собі, що зі свойого чину висповідаються щойно перед смертю.

ЗМЕТАЛІЗОВАНЕ ДЕРЕВО.

В інституті для дослідів заліза в Дісельдорфі (Німеччина) від довшого часу роблять спроби зметалізування дерева. Досі випробувано вже способи втискання в дерево розпущеного металю, як нпр. заліза, цини, олова ітп. Дерево можна метализувати не тільки зверху на його поверхні, але й наскрізь, при чому не тратить воно зовсім вигляду дерева. Таке дерево матиме велике примінення, бо на нього не мають впливу ані вогкість, ані теплота.

НАВІТЬ У ВЛАСНІЙ ХАТІ НЕБЕЗПЕЧНО.

В Сокалі прийшов нічцю до помешкання Фрідлерової якийсь осібняк і побив Фрідлерову до того степення, що вона на другий день умерла в шпиталі. Фрідлерова мешкала самітна, бо її чоловік перебуває в Уруґваю.

ВТІКАЧ АРЕШТОВАНИХ.

Поліція у Баворові, в Тернопільщині, арештувала Осипа Астмана і Володимира Засібняка та Івана Цьолка за крадіж, яку ці арештовані виконали спільно. Підчас переслухання на постерунку Засібняк, рятуючи себе, засипав своїх товаришів і всю вину звалював на них. Це так обурило Івана Цьолка, що він вхопив поліційний кріс і вдарив ним по голові Засібняка й поважно поранив його. Колиб поліціянти не були вирвали кріса з руки Цьолка, то він був би вбив свого това..иша на місці.

ХАРКІВСЬКИЙ ПРОЦЕС У РАДІО.

В суботу, 15. березня, чути було у Львові в радіо уривками зізнання, деяких обвинувачених у харківському процесі. Але дивна річ, що в суді „української соціялістичної держави" та ще в такому маркантно політичному процесі питання обвинуваченим ставлять у російській мові. Саме в суботу біля 4. год. попол. чути було виразно слова провідника трибунаду (голови суду) до обвинуваченого: „**Предупреждаю вас, гражданін Чеховскій**"... Так то в „незалежній, українській державі" стоять на сторожі прав української мови, ще й до того в чисто українському процесі, найвищі достойники радянського українського (о ironie!) судівництва!! — („Діло").

ХОЧУТЬ УБИТИ БЕСАРАБСЬКОГО ДИРЕКТОРА.

Директор Бесарабії Молдаван отримав анонімного листа від комуністів. В листі грозиться йому, що коли він буде переслідувати комуністів, то його убють.

ВИСТУП УКРАЇНЦІВ У КАЛЬГАРИ.

Щоденник „Едмонтон Джорнал", пише про виступ українського балету в Кальгари (20, 21 і 22 березня) як слідує: „**Український Балет Чарує Публику.** — Український національний балет з Едмонтону під проводом п. О. Прийми і український національний хор з Мондер, під проводом п. К. Байдужі, були одними з найкращих виступів народного танку й пісні на цьому фестивалю. Вони порушили всею численно зібраною публикою в Ґранд Театрі аж до ентузіязму.

„Ніколи в життю, опріч російського балету, який я бачив в Лондоні — казав один з присутних — не бачив я такого прекрасного виступу як цей!" Підчас танцю публика вічно вибухала бурею оплесків, які не хотіли вгавати. Молоденькі танцюристи Гопака і Чумака тішилися спеціяльною симпатією публики. Вісімнацять дівчат і хлопців з Едмонтону виступали в пятьох точках танців.

„Трицять співаків складали хор з Мондер. Сопрани, альти, тенори і баси, гармонійно підібрані, розпочали свій виступ піснею „О, Канадо". Загалом відспівано 11 точок разом з солями, квартетами і хоровими виступами, в українській мові. Пісні йшли на переміну з танками едмонтонського балету.

„Яскраві народні строї виступаючих вказували на ту витревалість, якої треба було, щоб їх вишити. Вони представляли прекрасний вид".

Стільки каже англійський щоденник. Але на цьому не кінець. І инші часописи подали статті, повні признання для наших артистів. Ця вистава була устроєна заходами Канадійської Пасифічної Залізниці та Союзом Ручних Робіт і відбувається раз в рік, в різних великих містах Західної Канади. Тисячі гостей з усіх частей Канади та Злучених Держав приїздять, щоб подивитися на ці незвичайно цікаві виступи ріжних канадійських народів та на виставу їх домашніх виробів.

СИН ЧУДОТВОРНОГО РАБІНА ЖЕНИТЬСЯ.

Рабін у Белзі, Рокеах, славний із своєї „чудотворности", має глухонімого та малоумного сина. Цей синок чудотворця кілька літ лікувався у віденськім заведенні для глухонімих, а тепер порішив оженитись. І на днях у Белзі відбулося весілля рабіневича з одною сиріткою, яка вийшла за нього заміж тому, що ніхто інший з нею не хотів женитися. Весілля тривало цілих 7 діб, а участь у ньому взяли цілі сотні синів Ізраїля.

ПРОЦЕС ЗА КРАДІЖ ПОЧТОВИХ МАРОК.

В Ґрацу почався цими днями цікавий процес збирача марок. Німецький горожанин Цінсгайм зложив свого часу в державній ліцітаційній салі в Ґрацу колекцію цінних почтових марок. В тому збірнику були дуже дорогі два червоні й два голубі почтові значки з острова Мавриція. Всіх почтових значків з того острова на цілому світі є тільки 24. Однак усея та колекція почтових марок Цінсгайма пропала підчас влому до ліцітаційної салі. Пошкодований властитель жадає тепер від австрійської держави відшкодовання 900 тисяч німецьких марок.

ХОЧУТЬ ПОЗБУТИСЯ АҐІТАТОРІВ.

Румунський часопис „Лупта" обговорює положення в Бесарабії і каже, що правительство видалить з краю всіх тих, що прибули в послідних пятьох роках зпоза Дністра, щоби позбутися політичних і комуністичних аґітацій. Багато таких агентів є в околиці Бендерів.

КВІТКИ З „РАЮ".

В Новочеркаську розстріляно 18 козаків за участь в армії Каледіна, в Тулі закінчився процес про 72 осіб обвинувачених в контрреволюції, з яких 5 осіб засуджено на кару смерти. У Володимирі арештовано 100 осіб зпоміж радянських урядників і червоних командирів. Із тих 100 осіб 27 грозить кара смерти.

КРІВАВІ ЗУДАРЕННЯ РОБІТНИКІВ У БУКАРЕШТІ.

У фабриці „Леметр" прийшло до крівавого зударення між страйкуючими і страйколомами. В часі суперечок встромив один страйколом одному страйкуючому ніж у груди. Цей помер у тій хвилі. Поліція веде слідство.

ГОЛОДІВКА ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ У САМБОРІ.

Політичні вязні самбірської тюрми, рішили приступити в понеділок, 17. березня, до голодівки, щоби добитися між иншим спільного проходу й поліпшення харчу.

ЗЛОДІЇ ЗНОВУ, УСИПЛЯЮТЬ ПАСАЖИРІВ.

У поспішнім поїзді Краків-Познань злодії приспали при помочі диму з папіросів інж. Соботу з Нового Торгу і забрали в нього кількасот золотих, а в його товариша подорожі, покищо невідомого імени, вкрали 10,000 золотих.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ДИКТАТУРИ ПІЛСУДСЬКОГО

ДОМАГАЮТЬСЯ РОЗВЯЗАННЯ СОЙМУ Й ПРИЗНАЧЕННЯ НОВИХ ВИБОРІВ, ЩОБИ НАСЕЛЕННЯ МОГЛО СКАЗАТИ, ЗА КИМ ВОНО: ЧИ ЗА ПІЛСУДСЬКИМ, ЧИ ЗА ПАРЛЯМЕНТОМ.

ВАРШАВА (Польща). — Напруженість у політичному життю Польщі все зростає. Останньої неділі в місцевих газетах оголошено проклямації лівих та центральних політичних партій, в яких широко обговорюється сучасне політичне становище в державі. Разом з тим в цих проклямаціях домагаються, щоби була усунена диктатура Пілсудського та щоб нарешті привернено нормальне конституційно-парляментарне життя.

В проклямаціях говориться, що коли президент Мосціцький не хоче слухати опінії теперішнього сойму, то він мусить негайно його розвязати й розписати нові вибори. Тоді населення буде мати можливість висловити свою волю: чи воно бажає збереження далі диктатури Пілсудського, чи стоїть за нормальний парляментарний устрій держави. Притім партії додають, що вибори мають бути переведені чесно, без найменшого фальшування громадської опінії, бо в противнім разі уряд стрінеться з рішучою боротьбою партій проти нього.

СЕЛЯНЕ ТІКАЮТЬ З КОМУН.

МОСКВА (СССР). — В часи найінтенсивнішого переведення колективізації сільських господарств з половини січня по кінець лютого отверті протести селян проти колективізації їх господарств були стихли. Було це тому, що в той час найменший протест приводив до оголошення протестантів „кулаками" та до конфіскації їх майна й до инших репресій.

Проклямація Сталіна про припинення примусової колективізації дала можливість селянам отверто висловити свої жадання й своє становище до насильного притягнення їх в комуни. Тепер влада завалена численними заявами про вихід селян з комун, а особливо в московському районі вже багато колективних господарств остаточно розпалося, бо селянство знову повернулося до своїх приватних господарств.

ДОМАГАЮТЬСЯ РОЗРИВУ З МОСКВОЮ.

ПАРИЖ (Франція). — З огляду на постійні спроби перевести повстання в французських кольоніях, французький кольоніяльний інститут ухвалив резолюцію, в якій домагається розриву Францією дипломатичного звязку з радянською Росією. В цій резолюції між иншим говориться:

„Міністер кольоній сам признав, що остання інструкція Ієн Бея в Індо-Китаю була інспірована большевиками. Всі большевицькі організації мають своїм завданням здеморалізувати наші війська, викликати повстання в наших кольоніях, дезорганізувати нашу фльоту й викликати нашу економічну руїну. Коли прийде до повстання, то тоді марно пропадуть наші міліони й труд, який поклала Франція для розбудови кольоній".

ФРАНЦІЯ РОЗБИВАЄ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ПАРИЖ (Франція). — Відбулося засідання французького кабінету міністрів, на якому міністер справ закордонних, Бріян, робив широку доповідь в справі морської конференції в Лондоні. З тої доповіди виходить, що Франція не підпише морського договору з жадною державою до того часу, поки не буде мати спеціяльного договору з Італією в справі фльоти на Середземному морі.

Отже треба сподіватися, що на морській конференції в найліпшому разі тепер може прийти до складення потрібного морського договору, бо договір між пятьма й навіть чотирма державами вже виключений. Франція не хоче брати на себе жадних зобовязань, обмежуючих силу її фльоти до того часу, поки Італія не підпише разом з нею відповідних зобовязань.

КУДИ ЙДУТЬ НАРОДНІ ГРОШІ.

ЛОНДОН (Англія). — Відомий оперовий дириґент Альберт Ковтс їде до Москви, щоби там проводити державною оперою. Радянське правительство заказало його на цю посаду з платнею 50,000 долярів на рік. Він в осени їде до Москви на три місяці, щоби пізніше вирішити, чи лишиться там на завжди, чи ні.

Альберт Ковтс походить з англійської родини, але родився в Росії. В часи царату він жив у Петербурзі, де був дириґентом в Імператорській опері. В ті часи він був протеґований царем та царицею, які називали його Альбертом Карловичем.

УБИТО 20 ДУШ ПРИ ВИСАДЖЕННЮ ПОТЯГУ.

ТОКІО (Японія). — Вибух динаміту розірвав льокомотиву та розбив перший вагон пасажирського потягу. Підчас цієї катастрофи на місці вбито й парою попарено 17 осіб, а в шпиталі померло ще три.

Залізнича влада говорить, що причиною вибуху був динаміт, якого вживають у майнах при добуванню вугля. Цілком можливо, що пачка такого динаміту випадково попала з вуглем до паротяга. Влада цьому не вірить і переводить слідство в цій справі, підозріваючи чиюсь злу волю.

АРЕШТУЮТЬ РЕПУБЛИКАНЦІВ.

МАДРИД (Еспанія). — Поліція, закликана одним священиком-монархістом, арештувала в готелю учасників зборів републиканської партії. Арештовано 8 републиканських лідерів. Це перший арешт, який поліція перевела на підставі нового розпорядження, забороняючого промови проти монархії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.0
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

Телефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ІДЕАЛ НАЦІЇ

Вже з того судового матеріялу, який проголошено у виді зізнань обжалованих у Харківськім процесі, можна виробити собі образ обох сторін: обжаловуючих і обжалованих. Щодо обжаловуючих не було в нікого з Українців двох думок. Всі ми знали, що процес ведеться по наказу з Москви московськими ступайками, засобами чрезвичайки з метою нанести пляму цілому визвольному українському рухови. Але годі було передбачити, щоби чрезвичайка й смерть, яка стоїть перед обжалованими, а які можуть зломити хвилево й сильних людей, так були безсильними супроти тих геройських постатей, що стоять перед судом московського ката.

Харківська розправа, яка мала на меті здискредитувати самостійницьку українську ідею і розбити наш нарід, цілком певно зродить нові геройські почування в кождого Українця, в кого тліє хоч іскорка якоїсь благородности і людскости, пошани до людей чесного характеру і ідеї. Судовий харківський процес є нічим иншим, а полем битви між горсткою українських самостійників і московським деспотом, котрий сьогодні ще настільки сильний, що може тих героїв фізично знищити. Але душі живої українського народу скути не може. Одні герої падають, а нові стають до боротьби. І ось тому як довго житиме український нарід, житиме память про харківський процес, який знайде свій відгук у нашім письменстві й який зродить новітніх бандуристів, які оспівають його, як вже оспівали не одну нашу геройську подію. Харківський процес тільки зміцнить національну свідомість на Україні і приспішить конець большевицько-московському пануванню.

Московський суд хотів розбити наш нарід, тому звязав обжалованих з тою ґрупою, що то під іменем Петлюрівщини у Варшаві чи Парижі спекулює на українській крові й „визволяє" за польські гроші Україну, орієнтуючися на — захід. Це є та ґрупа, що то й досі признає Варшавський договір, яким проголошено незаінтересованість щодо Галичини й західно-українських земель. Ота ґрупа покликується завжди на ріжні звязки з революційними елементами на Великій Україні, на яких піддержання побирала й досі побирає гроші від Польщі. І от харківський суд звязав обжалованих з тою ґрупою. Та обжаловані, заявляючися проти московської окупації а за українську самостійну соборну державу, всі як один осудили як найостріше Варшавський договір і ту всю бранжу, що є на польськім жолді. Обжаловані заявили, що вірять, що український нарід визволиться і то певно, але тільки власними силами. Таку саме силу вони й будували.

ПОТРЕБА УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКОВНОЇ МУЗИКИ.

Український нарід надзвичайно богатий у своєрідну культуру, однак не все мав змогу використовувати її вповні для себе. Часто-густо придивлявся з боку, як наші „добрі приятелі" чванились нашим добром.

Берім наші народні танки. Хто тільки не користувався ними, а все це під назвою "Russian dances". І треба було свого національного мистця в особі В. Авраменка, щоби вивів на широку арену наш такий прегарний народній танок та познакомив чужі народи й з цею цінною галузю нашої культури.

Звернімся до нашої народної пісні. Вона така чародійна, мила, що захоплює своєю чудовою мельодійністю серця всіх слухачів, якоїб народности вони не були. Цю галузь нашої культури представив славний український композитор і діриґент Української Національної Капелі, О. Кошиць, майже перед цілим культурним світом. Про нас, — як **Українців** — заговорив світ, та, на жаль, трохи за пізно. Він мало що про нас знав. Нераз приходилось від чужинців чути знаменні слова: „коли століттями поневолений український нарід міг зберегти в себе такий дорогоцінний скарб, то це найкращий доказ його життєздатности". Так, і ми віримо в те, що наша нація здібна до життя, однак сама **віра без діл є мертва!**

Наш нарід засуджено — по коротко треваючім самостійнім життю у своїй державі — бути знова рабом хижих наїздників. Якоїб породи ті „покровителі" не були, средство до знищення завойованого народу одне: позбавлення його рідної культури. Не диво, що під всіми займанщинами, де тільки жие український нарід, приходиться терпіти страшні нагінки, нищення й переслідування нашої культури та її носіїв, культурних діячів. Ворожа рука **ніколи** не спинить своїх тяжких ударів; вона — без найменших скрупулів — буде продовжувати свою „чесну" роботу, аж доки не спочине на бездушнім українськім трупі — його цілковито знищеній культурі.

Щоб запобігти цьому нещастю зневіри, тут треба діл! Українській іміґрації припадає ця тяжка й мозольна задача взятись до праці на всіх ділянках нашого культурного життя, щоб — коли прийде слушний час визволення української нації з ворожих кайдан — пересадити цю пестру цвітку на своєрідний український ґрунт й двигнути многоміліоновий наш нарід на певний рівень культури з иншими народами.

Одною з тих ділянок культурної праці занялось недавно зорганізоване „Американсько-Українське Музичне Товариство" з осідком в Ню Йорку під умілим і фаховим проводом нашого славного і многонадійного композитора добр. М. Гайворонського. Це товариство здолало за короткий час свойого істновання приєднати 50 хорів й видати для них поважну скількість найкращих музичних творів на наші національні свята. Улаштувало в Ню Йорку при помочі доокодичних хорів, які приєдналися до товариства, прилюдний концерт під проводом добр. М. Гайворонського в честь генія Т. Шевченка, в якім взяло участь 300 співаків.

Признання, яке висловив присутний на цім святі добр. О. Кошиць з приводу цього виступу, дає найкращу запоруку, що Музичне Товариство сповняє свою культурну місію.

Та на одно бажалося би мені звернути увагу нашим українським церквам, як також діріґентам церковних хорів: щоб постарались вплинути на Музичне Товариство, щоб воно взяло під свою опіку й наш **церковний спів.**

Наша національна культура не повинна бути однобічною, бо інакше не заслугувалаб на імя **національної.** Вона обнимає народне життя всеціло, тому то плекаючи світську пісню не повинні ми занедбувати наше церковне співання, бо воно є рівнож тим дорогим жемчугом, який украшує наш всенародний серпанок, — нашу культуру.

Вплив пісні відбився й на церковнім напіві. Проф. І. Огієнко пише у своїй розвідці „Українська Культура" між иншим таке: „Пісня наша дуже відбилась і на церковному співанні; так прислухайтесь до Лаврського співу і ви там розпізнаєте мотиви і наших народних пісень і наших старих козачим дум"; на іншому місці висловлюється про ті старі думи козачі так: „Не дурнож ними зацікавилась навіть церква і спів старих дум перенесла й до свого співу".

Не стану говорити про те, який благородний вплив мають церковні напіви на віруючих, бо це мусів переживати кождий, хто мав нагоду почути своєрідні напіви в наших церквах. Вона, ця церковна пісня — про яку згадує О. Кошиць у своїй передмові до „Релігійних Кантів і Псалмів Українського Народу" — „чудова, щира, як само народнє серце, мельодія з відгуком старовинного українського співу; прекрасний високопоетичний вірш народної поезії, з її наївними чарівними образами та виразами, загальний релігійний троха превищений настрій, — все це ті риси, котрі ставлять нашу релігійну пісню на височенний художній педестал".

Завдання — поширювати церковну пісню — повинно взяти Музичне Товариство ще й з тої причини, що якраз під цю пору крівава большевицька рука здушила все духове життя на Україні а тимсамим й творчість церковних напівів.

За послідних кілька літ збогатили наш церковний репертуар: О. Кошиць, М. Леонтович, К. Стеценко, Я. Яциневич, П. Гончаров і инші своїми творами, та заледво чи всі наші церковні хори познакомлені з ними. Маючи на увазі, що поважна часть зорганізованих у Музичнім Товаристві хорів сповняє свій обовязок як церковні хори, вірю, що їм буде також залежати на тім, щоб піднести й нашу церковну музику до належного їй степеня.

Познакомивши ширший наш загал з виданими досі творами наших композиторів, Музичне Товариство повинно продовжувати цю творчість новими вкладами в нашу церковну музику й тим самим ублагороднювати українську національну **Душу** до осягнення взнеслих й високих ідей проповідуваних Сином Божим, як рівнож сповнювання свого великого обовязку супроти своєї батьківщини, всім нам дорогої Матері-України.

о. Володимир Слюзар,
Монтреал, Канада.

Ст. Гайдучок.

ЧУМА З ЛОПАТОЮ ХОДИЛА...

Тому десять літ! Чи памятаєте ви всі з У. Г. А.? Пригадаю вам: сто вісімдесять тисяч „ізгоїв" — і була суха, ясна, з приморозками осінь 1919 р. Дядько закаменілої землі в дві пари волів не міг орати та бідькався, що годі озимину сіяти, а П. Г. К. переналювався з району Бердичева в район Немирова, не знати, котрі з черги жнива починати...

Дістали ми приказ евакувати бердичівські лічниці з хорих. Хоч розум бунтувався, ми виконали приказ. Навіщо? — Таж для них місця вже в першій половині жовтня по лічницях не було і застали ми їх в ваґонах у Винниці на двірці без помочі, без їди, без води.

А там далі опинився корпус на фронті проти Денікіна. І пішли стрільці і старшини на позицію напів босі, обдерті, пригноблені — душею. Вміли слухати. Жаль тільки, що не було кому розумно приказувати. Не думав стрілець над тим, чому він босий, байдуже приймав старшина образливі телеґрами, в яких уряд отамана Петлюри звав Галичан злодіями, бо реквірували цукор у державних цукроварнях. За нього треба було вбрати стрільця, дати їсти коневі.

По 20. X. пішли на схід Немирова, а за кілька днів почав Немирів ними заповнюватися.

В Садках дістаю приказ: „Негайно перебрати від д-ра Ляндеса відсильну точку на двірці в Немирові і зголосити в Команді".

На дворі дощ зі снігом. Минаю кільканацять підвод з тяжко хорими. Декотрі так тільки „на поденю" з посинілими губами, запалими лицями, горячковими очами. Кілька підвод з ними стоїть біля земської лічниці. Не приймають, нема місця.

Я на двірці. Мурований магазин, камінна підлога. В одному куті полева кухня, коні, в другому хорі. Покищо для мене нічлігу нема, бо на кватирі, призначеній для мене, сотник Бачинський лежить теж на тиф.

При телефоні кличу шефа штабу отамана Льонера: „Голошу слухняно, що я відсильну точку Немирів перебрав, та хорих не буду приймати".

Таки збунтувався. Але другого дня вже корпусна сотня саперів у мене в год. 6 рано. Залізничники видають потрібне дерево і дошки з двох зруйнованих шведських бараків (стіни, будовані з т. зв. дикти); до полудня готовий одил з лежанками, сінниками і залізною печю. І поробили причі рівнож у почекальні на двірці, бо й там хорі на підлозі.

Не богато помагає! Вечером у мене 120 хорих. Чи думаєте, що можливо їх сортувати бодай по родам тифу? На те нема часу. Важніше: дати їм горячого чаю, чи інекцію камфори.

А другого дня вже до ваґонів наспіли печі аж з Винниці. В зимних ваґонах рішився я не відсилати.

Відійшов транспорт хорих і по двох днях вернули санітарі. Між ними й віденський Жид Бляйберґ.

— Де віддали?

— Вони таки лежать у почекальнях на двірці. У Винниці нема місця для хорих — відповідає Бляйберґ. Він жеж меткий, певно знайшов би.

Корпус рішає хорих дальше не висилати.

Заповнилася бригадна лічниця III-тої бригади, де лікарював Сенчина (він протягом 8 днів передтим відтранспортував майже 400 хорих фірами до Винниці, а ті слали телеґрами: „Не присилайте, нема місця"). Заповнив свій лазарет VII. бригади д-р Ляндес, моя відсильна точка ними забита, забитий і земський шпиталь, передовсім старшинами. Вже й по полкових помічнях було по 50 людей, а їх ще везли й везли із 9. бригади 8., 7., 3., 4., 10!

Куди їх дівати? Влаштовують склад хорих у місцевій ґімназії, в монастирі.

А на дворі осіння плюта зі снігом.

Всеж таки фронт держиться. Час до часу несуться гарматні вистріли від сторони Остолопова.

Фронт рідшає і нема кому його поповнити. Найсильніший полк 4. бригади (до неї і я належу), полк Газдайки, має... 80 крісів.

Ви здаєте собі справу з цього? На просторі 7 км. держить фронт 80 людей, напів босих, скостенілих від дощу і зимна, перемоклих, битих осіннім вітром. Прибиті морально всі, бо що хвилі бачать, як хороба підкопує то одного то другого і їх те саме чекає...

В імя якої ідеї мають вигинути? Таж там вгорі мусять про це знати! Але стрільці також добре знають, що з волинської групи Дієвої Армії кільканацять старшин перейшло до Денікіна. Не Галичан — борони Боже! — але Придніпрянців (там і вперше фронт заломився, а не на Галичан!)

Вже й самому приходиться носити солому і хорих до ваґонів, бо санітарі лежать самі хорі на тиф. Ледви тільки підхорунжий Лев Крушельницький і двох десятників тримаються. Чи сподівався він, теольоґ, що така служба його стріне в рідній Армії? Висилаємо транспорт, бо у Винниці отворили шпиталь у кримських казармах. (А пригадуєте собі, що ті всі наші помічні, відсильні шпиталі були? — Назвім так докладно: „склади вмираючих"...).

А 30. X. дістаю прикази й байдуже махаю рукою. Корпус подається через міст у Рогозні майже під Жмеринку, бо Дієва Армія не вдержала лінії. Для мене приказ: лишитися в Немирові й евакувати хорих дальше у Винницю. Обчислюю: у мене на двірці 150, у 7. бриґаді 140, у 3. — 150 хорих. В земській „больниці" около 100, по полках і кватирах понад 200. Вже чужих бриґад і не рахую. Майже вісім соток хорих! За два дні наші частини покинуть Немирів; я маю з останнім курінем відійти... Можна буде відіслати 240, а на кого залишити 500?

Представляю корпусові — вони там розуміють, що більше: знають, що до Винниці нема пощо висилати, бо й там недовго будемо.

Думаю, що про те все знав головний отаман.

Чи здібні ми були воювати дальше? Це був початок епідемії. Я не був при Начальній Команді, а близько стрільців і ми всі тоді думали про... ратунок, як кожний потопаючий. Стрільці хотіли теплого кутика — бодай раз іще перед смертю!

Куля не була страшна, але те, що під тином прийдеться як собаці вмирати!...

І тут причина „зради", бо розум казав, що шкода посвячувати рештки живих для хорих амбіцій.

Стрілець не збунтувався ані не негодував, як почув про перемиря. Він знав, що йому хотять ратувати життя. Він розумів, що може придатися...

Ми лишилися на місці. Спочатку хоронили сапери кожного в домовині, а далі й вони полягали. Дерева на домовини не було. От так для паради в домовині вивозили, а там... вона ще і для инших була потрібна.

І моя Стефа захоріла. А потім і я. Памятаю: роблю собі сам інекції, бо д-р Коцовський був у мене і казав їх робити та вартував, аби я і для нього лишив ліжко в лічниці, як „туди" мене заберуть. Це дуже товариська прислуга, бо там зайвих ліжок нема.

Службу передав я Дмитричкові. А там якийсь тестамент диктую Кравчукові і чую, як мені лід кладуть на голову.

І Стефа померла, а о. Лучинський навіть не висповідав...

Десь Петро Газдайка мене „ладує" на фіру; сам вже повернув з Винниці після поворотного тифу.

А в шпиталі хтось бє вікна... Памятаю: це прибічник полковника Вольфа дістав напад.

— То д-р Коцовський для вас вино прислав, — каже д-р Черкавський, лікар земського шпиталю, — коли я на його лик приходжу до свідомости.

Глухий виїзджаю зі шпиталю, бо місця треба для инших. А за два дні д-р Коцовський на мойому ліжку.

Цвинтар Галичан у Винниці (на давньому цвинтарі польських повстанців) помітно поширюється. Тут могила Стефи, а там ще з десять хрестів; а решта горбки й горбки...

В 5. день після виходу зі шпиталю я у Вороновицях повню знову службу. Це день 2. грудня.

Чи можна в моїм стані щонебудь робити? От ляжу поміж хорих, ноги трясуться підімною; не чую, бо в ухах все шум. І дивлюся безпомічно, як люде вмирають.

А далі Шпиків. Там бригада лишає мене і 190 хорих та обіцює обовязково на Рахни прислати санітарний потяг. — До нині чекаю. А тут у переході І. Г. К. залишив 90 хорих. Впевняв мене д-р Сеґен, що лишиться сотник на стаційного старшину і буде дбати про харчі для хорих та оборонювати перед евентуальними грабіжами.

Тимчасом другої днини застав я з І корпусу 100 хорих без одного санітаря і без сотника... Ще й прийшлося відходити хорих старшин по кватирах. Як придалося би тепер тих 5 коров, які ще в Галичині на домагання лікаря Матуляка (Придніпрянця) бригада для лазарету зареквірувала!

Було молоко, далі мясо для хорих, а потім пішла продажа кухонних кітлів дядькам на роблення самогону.

За два місяці зліквідував я моє підприємство і з рештками подався в Тульчин, де ще були повні касарні хорих на всі можливі заразливі недуги.

А що труду, заходів і гроша (радше цукру) коштувало копання могил!

Спитаєте: скільки ми їх там залишили? Понад 400 в Немирові, 20 у Вороновиці, 70 у Шпикові, 300 в Тульчині. А й так, по дорозі, ми їх закопували на поблизьких цвинтарищах... Де можна було, ми ставили хрести з написами.

В Тульчині поставив Рудницький на спільній могилі дубовий, високий хрест, а на його грудях написав: „За Тебе, Народе, і за Україну вони лягли! Памятай!"

І в Немирові були наші хрести з жовто-синіми написами. Чи є? Хто його знає. Знаю тільки, що в Немирові, ще в 1923 році з власного почину виходив на ті могили батюшка з хоругвами і вірними на Зелені Свята з панахидою. Мабуть трохи інакше думають про Галичан і їхню „зраду" ті, які їх найліпше зрозуміли...

Чи остане слід по тих моґилах? Це залежить від культурного рівня дотичного народу.

Для порівнання, як культурні чужинці плекають культ поляглих колишніх „ворогів", даю вам вирівок з листа: „На задушки ходила я зі школою на салдатський цвинтар. Який там порядок! Всі могили упорядковані і понаписувані назвиска. Там напевно є багато Українців, бо я читала: Іван Борис, Стефан Кручок і т. д. Ми сипали на могили цвіти. Потім клали на них вінки. Якісь дві пані говорили промову. Їх мати прислала аж з Італії, щоби поклали вінок на могилу брата. Жовнірська музика грала і співав хор"...

То, бачите, там, в Европі, де ненавиджено живого ворога з цілої душі, але перед погибшим клонять голову всі. І нікому не прийде на думку там зривати вінки з хреста або безчестити могилу.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧОМУ ПОТРІБНА НАМ ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЄДНАННЯ.

Такої організації як наше Обєднання потрібно нам не лише тут на еміґрації, але й для нашого Рідного Краю. А те, що потрібно Рідному Краєви ми обовязані тут творити й підтримувати, якщо вважаємо себе синами свого рідного народу та не хочемо зрадити своїх рідних братів, які полишилися на наших батьківських землях здобувати кращу долю свому рідному народові. Тому, коли ми тут створюємо для несення помочі нашому краєви таку орґанізацію, з якої край задоволений, то й ми повинні бути вдоволеними, що стоїмо на правдивому шляху, допомагаючи в боротьбі наших братів за волю й кращу долю нашої батьківщини.

Я особисто маю велике вдоволення з того, що тут в Америці істнує Обєднання й я маю можливість через нього подати свій цент на допомогу визвольній боротьбі нашого народу. Я певний, що кождий цент, який я пожертвую, буде відосланий до краю своєчасно й призначений саме на ту справу, яка найбільше потребує помочи, або яка є саме на часі. З другої сторони Обєднання є інституцією, яка виробляє та скріплює й реально звязує нашу національно-думаючу та активну еміґрацію. Воно творить великі кадри дисциплінованих та одною ідеєю й спільною працею звязаних українських активних працьовників на національному полі тут в Америці. Воно таким чином переводить підрахунок та мобілізацію й тренування кадрів серед нашої еміґрації з тих, котрі не словом, а ділом люблять свій Рідний Край та активно допомагають визвольним змаганням нашого народу.

Мені часто доводиться чути ріжні нарікання на Обєднання всіляких осібняків. Та нарікають лише ті, що взагалі не звикли до жадної орґанізаційної дисципліни, які не звикли взагалі до орґанізації та до систематичного виконання своїх обовязків та які лише шукають приключки, щоби викрутитися від допомоги Рідному Краєви. Вони хочуть показати себе перед иншими щирими патріотами, а справді такими вони ніколи не були й не думають бути, або навіть ще гірше: свідомо стараються знищини й дезорґанізувати орґанізовану силу української еміґрації, яка купчиться біля Обєднання. Часто вони це роблять длятого, щоби прислужитися ріжним гнобителям українського народу.

Таксамо ще багато серед наших людей є таких, котрі думають, що визволення Рідного Краю прийде само собою, що сам пан Біг дасть свободу й вільну державність українському народови, без нашої участи, без наших старань та без упертої боротьби. Вони не розуміють того, що за свободу народа й за свою державність треба довго й уперто боротися, треба принести великі жертви, щоби здійснити свої мрії й ідеали.

Я мало письменний, але добре знаю, що жадному народови визволення з чужинецького ярма легко не прийшло. Були народи, котрі крівавилися по 50 і 100 років, поки нарешті збудували свої власні держави. Кожне визволення народом коштує багато крови, багато матеріяльних та моральних жертв, і ті народи, які не оглядалися на ці жертви, а уперто й рішуче йшли напеafред в боротьбі до раз поставленої собі мети, зрештою добилися свого. Нема сили, яка перемоглаб той нарід, котрий, поставивши собі мету збудувати власну й незалежну державу, йшов рішуче, уперто й відважно до здійснення цієї мети. Такі народи в процесі своєї боротьби творили ріжні орґанізації й лише зорґанізовано вели свою роботу. Поза орґанізацією нема сили, поза орґанізацією нема боротьби. Хто не вступає в активну орґанізацію й не стає до активної боротьби по мірі своїх сил і можливостей, той зовсім пропадає для возвольних змагань народа.

Ми тут на еміґрації покищо маємо лише одну орґанізацію, яка на протязі вже сімох років веде свою допомогову акцію визвольним змаганням Рідного Краю. Сім років довгої й упертої боротьби та мозольної праці дали великі наслідки не лише в краю для визвольних змагань нашого народу, але й тут на еміґрації, бо вони виробили великі постійні кадри активних підпомагачів тієї боротьби, піднесли високо українську національну свідомість серед нашої еміґрації та імя українського народа серед чужинців. Навіть серед тих, котрі ставляться чомусь неґативно до Обєднання, воно зробило великий рух впливаючи на них та примушуючи їх, хочби з конкуренційних причин, братися за національну роботу. Лише під моральним впливом Обєднання багато наших місцевих орґанізацій та окремих осіб розпочали й провадять національну роботу, хоч би ізза одної амбіції, щоби не бути позаду. Отже вплив і значіння Обєднання не обмежується лише його збірками для Рідного Краю, але требаб мати на увазі його значіння, як одинокої національної, провідної орґанізації в Америці, яка веде нашу еміґрацію на шляху активної боротьби за визволення наших братів і нас з чужинецької неволі. Тому міцніше обєднуймо свої лави біля нашого національного провідника, обєднуймося біля Обєднання.

Микола Костів,
Озон Парк, Н. Й.

МОСКВА СУДИТЬ УКРАІНЦІВ.

Большевицька преса в краю й закордоном мало не трісне, так зі шкіри пнеться, щоби доказати, що всі ті, кого тепер обвинувачують московські комісари в Харкові за боротьбу проти московської окупації, покаялися в своїх гріхах і перелякалися комуністичної розправи та просять лише о прощення. В такому сенсі комуністичні ґазети подають спеціяльно препаровані відомости зі судової салі. Ті відповіді підсудних, які їм дуже не подобаються, вони або зовсім збувають мовчанкою, або дають їм таке освітлення в своїх коментарях, яке відповідає їх бажанню. А найголовніших відповідей підсудних, яких большевики не можуть збити й своїми „коментарями". вони зовсім не містять в своїх ґазетах та перековують своїми словами, відповідно власному бажанню.

Дещо правди дізнатися можна з підслуханих в Галичині по радіо уривків перебігу процесу. Ці уривки говорять зовсім не те, що большевики пишуть про підсудних, а виявляють, що вони дійсно відважні провідники й борці за волю свого народу, які знають, що вони робили й знають, що їх чекає від большевицької розправи та не бояться сміло глянути правді в очі й сказати правду в обличча своїх катів. Подаємо дальший хід процесу за краєвою пресою та ті уривки по радіо, які дійшли до Галичини й записані в краєвих галицьких часописах.

Зізнання А. В. Ніковського дня 14. березня.

Він признає, що був ініціятором та співорґанізатором „СВУ" в Одесі, а далі характеризує діяльність центру „СВУ" та його орґанізаційні форми. Ніковський каже, що „СВУ" утворила в Київі т. зв. „Червонохресний фонд". До цього фонду входили збірки інтеліґенції на допомогу політичним вязням і т. п. З черги говорить про те, як він як член „СВУ", проводив свою діяльність на літературному і мистецькому фронті. Обвинувачений каже, що „Музичне Т-во ім. Леонтовича" в Одесі члени „СВУ" мали опанувати для своїх цілей при допомозі „громадських обєднань у цьому Т-ві у формі вечірок з чаєм, а далі поступово хотіли використати це Т-во, щоби на тих вечірках виужувати рибку, яка придаласяб для юшки, що її ми хотіли зварити".

Питання прокуратора.

У відповідь на численні запити прокуратора Михайлика обвинувачений Ніковський мав заявити, що в часі свого перебування на еміґрації мав він звязки з акад. Єфремовим у 1921 р. Листи пересилав тоді окремим післанцем. Коли в 1923 і 1924 р. був у Берліні, мав теж звязки з Єфремовим. В 1924 р. перед його поворотом на Україну відбулася в Берліні конференція, в якій взяли участь Шульгін, Лотоцький і пок. Василько. З ними обговорював він плян організації протирадянської роботи на Україні. Крім инших інструкцій перед виїздом на Україну мав і таку, щоби на Україні „тримати единий фронт з гетьманцями". Перед виїздом до Київа мав розмови і з представниками гетьманських кол. Головна мета його діяльности на Україні була: орґанізувати повстання, валити радянську владу та утворити „нормальний тип европейської держави — демократичну республику".

На запит прок. Михайлика, чи був емісарем УНР на Україні, Ніковський відповів притакуючо.

З дальших відповідей Ніковського виходить, що він відгравав у „СВУ" одну з провідних роль. На конкретний запит Михайлика: **хто з вас, чи ви, чи Єфремов відгравали більшу ролю, ви поділитесь? — Ніковський відповів: „поділимося".**

Поділ праці у центрі „СВУ" був такий, що звязки з закордоном, тобто з політичною еміґрацією припали: Ніковському і Єфремову; літературна ділянка: Старицькій-Черняхівській і Ніковському; автокефальна церква: Чехівському.

Питання громадського обвинувача Любченка.

З відповідей Ніковського на численні запити Любченка виходить, що в партії соціялістів-федералістів, коли вона істнувала, Ніковський був заступником голови партії, при чому розділ праці був такий, що Єфремов, як голова, провадив принціпову політику, а Ніковський виконував функції реального політика. — Партія не спиралася на ніяку клясу, заступала інтереси української інтеліґенції. До гетьманського перевороту ставилися спершу неґативно. До протигетьманського перевороту ставилися теж неґативно. — На запит, чи Ніковський був заступником голови Національного Союзу, слідує відповідь: „Був головою". Соціялісти федералісти голосували в Національному Союзі проти повстання і тому не делеґували до Директорії свого члена. До Директорії входив один представник від кожної партії, що входила до Нац. Союзу.

З гетьманським урядом партія с.-ф. не входила в переговори як окрема одиниця, але після переговорів Національного Союзу з гетьманом дозволила своїм членам персонально увійти до кабінету за часів гетьмана. Ввійшли Стебницький, Славинський та инші. Партія не мала нічого проти того на основі санкції Національного Союзу. — Винниченко поставив був на початку гетьманських переговорів умову, що коли Ніковський піде до гетьмана на премієра, то він персонально піде на міністра праці.

До „німецької окупації" партія соціялістів-федералістів ставилася спершу неґативно, але потім, коли в Київі познайомилися з текстом берестейського договору, почала вважати його можливим до приняття. До німецького війська тоді поставилася, як до армії дружньої держави.

Тут питає Любченко про листа пок. Петлюри до „БУД"-у. Ніковський відповідає, що такий лист був і в ньому Петлюра сповіщав, **„що позбувся соціялістичного експериментаторства"**. Від цього часу починається у Ніковського період, в якому він вважав пок. Петлюру національним героем.

(Дальше буде)

А.: Не розумію, чому Воронович, коли лише іде автом на прохід, усе бере з собою свою стару тітку?

Б.: Робить це лише тому, що це опудало так дуже наперфумоване, що не чує ні трохи смроду з бензини.

—o—

Одинока рада.

Господар: Тому коневі, якого я вчора від вас купив, справді щось е. Кашляє і форкає так, що мабуть має дихавицю. Щож порадите мені на це?

Торговщик кіньми: Негайно продати, як лише зможете; я також так зробив.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Наслідки нашої байдужности. Неграмотність й американське горожанство. Відчити.

Українці, котрі живуть в місті Дітройті, мають тепер добру нагоду, щоби переконатися, як тяжко відбивається на нас наша байдужність і наше, нічим неоправдане відкладання ріжних важних справ і то таких, які є тісно звязані з життям одиниць як і цілої громади. Досі працювали в нас при ріжних містових заняттях, почавши від звичайного робітника до урядовця, всілякі люди, без ріжниці чи вони були горожанами того краю чи ні.

Та тепер містова рада зі своїм мейором, котрого при виборах найбільше Українці попирали і за котрим дітройтські горожанські клюби провадили широку пропаганду, ухвалила, щоби позбавити праці всіх тих людей, котрі не є повними горожанами того краю.

Між тими людьми, котрих мають вигнати з роботи, є такі, котрі працювали на міській роботі по патнацять і двацять літ. За той час минала молодість тих людей, а заразом і можність дістати заняття десь при иншім варстаті. А тут людині, котра числить около сорок пять літ життя, так легко дістати заняття, як є легко подорожному перейти пустиню Сагари. А коли така людина не є горожанином того краю, то лишається її тепер тільки голод і нужда. Ця ухвала містової ради відноситься до сих департаментів як: Дітройт Стріт Рейлвейс, Вотер Ворк і Поблик Ворк. Та в тиждень пізніше містова рада видає другий закон щодо публичних шкіл в Дітройт. Ото учителі, учительки і вся шкільна обслуга, будуть позбавлені заняття, якщо вони не є горожанами, або мешкають поза границями міста Дідройт. А тепер ходить чутка, що люде, які не є горожанами, не будуть могли дістати помочи від міста в часі безробіття.

Додам, що в Дітройті існує так званий „Комюніти Фонд". Ця інституція збирає що року грубі гроші для несення помочи для бідних людей. В 1929 році зібрано три мілиони шість сот тисяч долярів на сю збірку.

Всі ми знаємо, що фабричні формани ходять від робітника до робітника і збирають на цей фонд, а кождий робітник мусить дати, щоби не наразити себе на неприємности з боку формана. А як збирають, тоді ніхто не питається, чи хто є горожанином чи ні, а кождий мусить дати.

Та вернімся до властивої справи.

Ухвала за школу не нанесе великої шкоди Українцям. Але цілком інакше стоїть справа з першим законом, котрий відноситься до висше згаданих трох департаментів. Там працює значне число Українців, між якими є такі байдужні, що відкладали справу горожанства з дня на день.

Ось що пише місцевий американський часопис "The Detroit Times" з дня 11 березня с. р.:

Якийсь Українець Мудрак, працював через девять літ на містовій роботі як робітник, має до утримання жінку і шестеро дітей і свою власну хату, на котрій ще лежить поважний довг до виплачування. Не був він горожанином і його вигнали з роботи. Має 56 літ. Задля безробіття опинився він у тяжкім безвихіднім положенню. Не бачучи иншої ради, звернувся він до місцевого українського адвоката Й. Чарнецького, з просьбою, щоб він поміг йому дістати другі горожанські папері. Та федеральний суддя Тайдел відмовив Мудракови права до горожанства, задля того, що не вміє читати ні писати.

Суддя Тейдел опирає свою постанову на тім, що коли кандидат на горожанство не вміє перечитати бальоту при голосованню, то й не може бути добрим горожанином.

Адвокат Йосиф Чарнецький твердить, що федеральний закон не вимагає від апліканта, щоб він мусів уміти читати і писати. Вистарчає, коли він веде себе морально й знає дещо з американської історії і права.

Адвокат Чарнецький, готов віднестися із сею справою до найвисшого федерального суду і певний, що повалить постанови судді Тейдела. Він не жадає за свою працю ані цента, та однак конечно потрібно поважнішої суми грошей на покриття инших судових видатків.

Український Центральний Комітет Гор. Клюбів займеться щиро сею справою і піпре нашого адвоката Чарнецького, з уваги на се, що між Українцями в Дітройт є поважне число людей, котрі бажалиб дістати горожанські права, а не вміють читати і писати по англійськи. Тою справою повинна заінтересуватися ціла Українська громада в Дітройт і допомогти нашому одинокому адвокатови в Дітройт в тім важнім ділі.

При кінці згадаю, що на західній части міста істнує так званий Дітройтський Українсько-Американський Горожанський Клюб, міститься під числом 4449 Буртон Стр.

Членство висше згаданого клюбу постановило влаштувати серію лекцій і відчитів на ріжні теми. Дві такі лекції вже відбулись на тему: Що є американське горожанство і яка з нього користь. Слідуючу лекцію виголосить наш український лікар д-р Кібзей на тему гигієни. Дальше робиться старання, дістати на лекторів нашого шановного професора економії Тимошенка, професора прав Яціва, і американських визначніших людей. Вступ на відчити вільний для всіх. Українці повинні використати сю нагоду і приходити громадно.

Знову Українці, котрі ще не є горожанами того краю, повинні чим скорше старатись дістати горожанські папери і не наражувати себе на ріжну шкоду.

Як заряд Центрального Комітету Укр. Гор. Клюбів, так і заряд поодиноких клюбів дасть безплатно Українцям всяку можливу поміч і пораду при натурализованню.

Хто бажав би користати з нашої помочи, проситься зголоситись о поміч і пораду кождого четверга вечером, до Українського Народного Дому при 4449 Буртон стр., а там застанете чоловіка для ваших услуг.

Василь Яворський.

Купець Костенко продав гостеви товари на місячні сплати та не дістав досі від нього ніодної рати. Вкінці, доведений до розпуки, коли не помогли всякі упілнення, написав ще такого листа:

„Високоповажаний Пане! Хто закупив у мене товарів на 470 долярів, а не заплатив? — Ви. А хто обіцяв мені заплатити до трох місяців? — Ви. — Хто і по шістьох місяцях ще не заплатив? — Ви. — Хто є обманець і звичайний злодій? —

Ваш Костенко..

—o—

Підстаркувата дівчина прийшла до фотографа й каже: — Я хотіла би мати цілком подібний і гарний пікчер.

— Дуже добре, прошу пані, а на коли мають бути готові обі знимки? — відповідає фотограф.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Колида на добродійні цілі.

Місцева українська громада перша пізнала вагу стейтової організації й перша приступила до Стейтового Комітету, щоби спільними силами помагати нашому поневоленому народови в Рідному Краю. Тому, що було вже близько перед Різдвяними Святами, то инакшим способом не можна було жертв дістати, як піти з колядою. Успіхови коляди перешкодило безробіття, а тому мущини мали заклопотання пошукуванням робіт та мусіли працювати й у свята, як кому робота трапилася. Тому ми, церковне сестрицтво ім. Покрови Пресв. Богородиці, котре також прилучилося до льокального комітету під назвою Українська Громада, зголосились піти з колядою. Колядниками були отсі: Анастазія Никорчукова, Параска Горбуль, Мелянія Никорчуківна. Жертви зложили: П. Марков 3 дол.; по 2 дол.: А. Никорчукова, К. Кушляк, В. Пруньшин, М. Ницак, М. Чорнявський, М. Бутняк, М. Шиманський, Г. Бакай; Ф. Журавський $1.50; по 1 дол.: П. Букач, І. Гошовський, Ф. Глива, С. Прунишин, Л. Бих, О. Довбуш, В. Кузів, А. Гаттон, В. Щербатюк, О. Жилик, В. Польчук, І. Максимів, П. Крушинська, М. Венгрин, Ф. Сузанська, Я. Велиток, Т. Чоп, М. Галкевич, Й. Підлуський, П. Горбуль, Я. Горбуль, Н. Велигорський, С. Шміґельський, І. Глива, М. Мороз, В. Глива, К. Щерба, Ірмо Ватер, А. Никорчук, М. Гунт, І. Шевчук, П. Гринюк, Г. Монюк, І. Лаґойда, П. Сливінський, Г. Валковський, О. Наконечний і Т. Тишко; С. Іващишин 75 центів; по 50 цнт.: М. Пушкарський, М. Ґеґер, Н. Варій, М. Ґацкі.

Всіх разом 62.25. Честь Вам щирі Українки, що послужили на добре діло, а всім щирим жертводавцям, спасибіг, за їх щирі датки. Гроші розділені на три части: 31 дол. на бойовий фонд; 15 дол. на інвалідів у Львові, 16 дол. 25 цнт. на Рідну Школу.

Було ще зібрано на весіллю в Катерини і Петра Заблоцького 9 дол. Збіркою занявся П. Сливінський. Жертводавці були отсі: молодята Катерина і Петро Забрицький 2 дол.; по 1 дол.: П. Сливінський, І. Гошовський, Ю. Дмитращук, М. Савіцький, А. Гайдер, К. Стець; М. Мандрона 75 цнт.; А. Волковська 25 цнт.

о. А. Улицький зібрав у церкві з мировання 5 дол. 30 цнт., які офірували на українських інвалідів у Львові. Отож всього зібрано на революційний фонд 31 дол.; на Рідну Школу 16 дол. 25 цнт., на українських інвалідів у Львові 29 дол. 30 цнт. Всіх разом $76.55, які віслано через Обєднання.

Анастазія Никорчукова.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

Зєдинені українські хори — Рідній Школі.

Товариство „Зєдинені Українські Хори", яке влаштувало Свято Української Музики в Ню Йорку дня 6 березня, призначило чистий дохід свята на Рідну Школу.

По обчисленню чистий дохід виніс $100 і ту суму переслано до Обєднання з призначенням на допомогу Рідній Школі.

Т. Каськів.

—o—

КОГОС, Н. Й.

На Рідну Школу.

З рамени української греко-кат. парохії св. Ап. Петра і Павла переслано до Обєднання коляду в сумі $40, яку призначено на допомогу Рідній Школі.

СПРИНГ ВЕЛЕЙ, Н. Й.

Подарували шери для інвалідів.

Наша громада невелика, бо є тут всього 25 родин і з тих не всі інтересуються народним життям. Такі люде не то що самі не дають ніякого цента на народні справи, але й инших від жертв відмовляють. Тільки яких 13 родин дійсно дорожить своїм народом. Та горстка утримує свій Народний Дім і невеличку церкву, а донедавна оплачувала ще й учителя. Колиб було в нас більше Українців, то ми стояли би далеко краще. А тут є місце для наших робітників. Є кілька фабрик жіночого одіння, а хто вміє ту роботу, той дістане сейчас працю. Є тут місце на голярню і пекарню і можна би зробити добрий інтерес, колиб знайшлися люде, що розуміють це діло. Булоб добре місце і для Українця лікаря.

Та тимчасом, як можемо, так собі даємо раду. І за край памятаємо. От на місячнім засіданню нашого товариства „Просвіта" порушив предсідатель гром. Кашинський справу допомоги інвалідам. А що коло нас тепер скрута з готівкою, то члени рішили передати свої шери Земельного Банку для інвалідів.

Пожертвовано в той спосіб $70 і вислано до Обєднання.

Жертвували: Укр. Тов. „Просвіта" $10, Українське Сестрицтво „Просвіти" $20, а по $5: А. Кашинський, І. Брега, К. Роговський, І. Сивенький, І. Кріль, С. Москаль, П. Бандура, К. Ільків.

ЗА КОМІТЕТ:

А. Кашинський,
С. Москаль,
І. Брега.

—o—

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

З пращання на Рідний Край.

Місцевий відділ Союза Українок влаштував дня 16 березня пращальний вечір для о. Лисяка, дотеперішнього пароха нашої громади.

Як делегатка Молодечого Клюбу, п-на Маланчук виголосила дуже гарне прощальне слово, а заразом повитала нового пароха о. А. Уляницького. При тім вручено гарні подарунки.

Святом проводив громадянин Іван Ґінда. Виголошено цілий ряд палких промов, а пані Лисякова говорила про організацію жінок.

При кінці о. Уляницький підніс, що треба попри патріотичні промови зібрати ще й якусь лепту на той край, який так часто згадували.

Наші пані Кармазин і Клебан зібрали $21, які вислано до Обєднання на бойовий фонд.

Жертвували по 1 дол.: о. М. Лисяк, о. А. Уляницький, п-ні Лисяк, п-ні К. Кармазин, Й. Клебан, О. Дмитрів, М. Дмитрів, Г. Гайдук, П. Шавінський, І. Ґінда, І. Ґураль, Г. Галюлько, Г. Савка, В. Ковальчук, І. Маркович, М. Мачужак, С. Кармазин, М. Дудич; по 50 цнт.: П. Швайлек, Трух, Скрипачка, Теребецька; по 25 цнт.: Цап, Галюлько, Ю. Дмитрів, Поточняк. Разом $21.

К. Кармазин.

—o—

ВЕТЛЕГЕМ, ПА.

З весілля на інвалідів.

Підчас весільної забави в громадян Петра і Марії Падул, гром. І. Малицький згадав за рідний край і наших героїв інвалідів. Чесні гості у відповідь на ці слова зложили по $1: М. Мущастий, І. Климань, Т. Антонюк, Н. Кіндзерський, М. Заблоцький, В. Сенюк, В. Хас, І. Малицький; по 50 ц.: Д. Чічерський, В. Кузьма, В. Лата (Поляк). Разом зібрано $9.50, які вислано для інвалідів через Обєднанне.

Іван Малицький.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів і членкинь, що збори відбудуться в неділю, 13 квітня, точно в год. 2-ій пополудни, в гали Горож. Клюбу, 2376 Грейлінґ ул. Проситься прибути на означений час, щоб урядники не чекали на членів по дві години, а опісля замало часу для продовження зборів, бо галя по означенім часі занята. Є дуже важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься прийти та вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — В. Крушельницький, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 306, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні збори відбудуться в пятницю, 11 квітня, в годині точно 7-мій вечер, в Укр. Нар. Гали, при Roselle і Henry ул. Подається до відома, що наше Тов. змінило місце відбування мітінґів. Почавши від місяця квітня збори будуть відбуватись в Укр. Гали. — Теодор Ледуляк, гол.; Марія Антонів, кас.; Василь Моссора, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 13 квітня, в годині 1-ій пополудни, в гали Укр. Прав. Церкви, 1944 Ірі ул. З причини Великодних Свят збори відбудуться о тиждень скорше. Проситься всіх членів явитись на сі збори, бо маємо важні справи до полагодження. Також проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Дмитро Красножовній, предс.; Іван Скульський, секр. рек.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. О. Николая, від. 341, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 квітня, в годині 1.30 пополудни, в Укр. Народ. Домі. Проситься всіх членів явитись на сих зборах, а довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. Взивається В. Бохонка, щоб подав свою теперішну адресу, бо в противнім разі може стратити свої претенсії в нашій організації. — Ст. Г. Палівода, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє свої членкині, що місячний мітінґ відбудеться 13 квітня, в гали де звичайно, в годині 2-ій пополудни. Проситься членкинь явитись на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі мають вирівнати свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. Будемо принимати нових членкинь без вступного. — Анастазія Грицак, предс.; Анастазія Озарів, кас.; Марія Ходак, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 13 квітня, точно в годині 2-ій пополудни, в гали парафіяльній на Блекстон ул. Обовязком є кождого члена на сей мітінґ явитись, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару після статута. — І. Познанський, предс.; М. Камфонік, кас.; В. Вовк, рек. секр. Н. Лотоцький, фін. секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. Запорожська Січ, від. 67, повідомляє, що мітінґ чвертьрічний відбудесь в неділю, 13 квітня, в годині 2-ій пополудни, в Ліберти Галі на Мей ул. Буде справозданне товариського доктора і другі важні справи. Не явившийся член буде суспендований. — Іван Шуран, предс.; Іван Пиріг, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє усіх своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в суботу, 12 квітня, в годині 8-ій вечер, в гали церковній на Гренд ул. Проситься усіх членів прибути на означений час. Буде справозданне урядників за чверть року. Проситься контрольорів, або переглянули книжки і здали звіт. — А. Данилик, предс.; Н. Мосора, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 13 квітня, в годині 1-ій пополудни в гали парафіяльній, 127 Парк ул. Є пожаданим, щоби всі члени прибули на час, а довгуючі щоби вирівнали свої залеглости і не наражувалися на суспенду. Збори відбудуться 30 квітня з причини Великодних Свят. — К. Марущак, предс.; Й. Децембер, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє всіх своїх членів, що з причини Воскресення Христового мітінґ відбудеться скорше, в неділю, 13 квітня, в годині И-ій перед полуднем, в Укр. Домі, 847 N. Franklin St. Проситься всіх членів прибути на час, щоби можна скінчити мітінґ в год. 1.30, бо пізніше галя занята. На мітінґу будеться принимати нових членів як мущин так і женщин і дітей без оплат вступного. Коли член хорий товариство за 50 ц. місячної вкладки виплачує 6 дол. тижневої запомоги, а вразі смерти $50 на похорон. Тепер є добра нагода для тих, котрі ще не належать до У. Н. Союза. — Ілько Савчин, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 13 квітня, в годині 2-ій пополудни, в гали парохіяльній, 45-47 Говп Ев., Пасейк, Н. Дж. Є важні справи до полагодження. Довгуючих членів взивається прийти і вирівнати свої належитости, бо інакше будуть суспендовані. Тепер принимаємо нових членів без вступного, тож користайте з нагоди поки не запізно. — М. Швець, предс.; Гр. Яськів, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в пятницю, 11 квітня, в годині 7.30 вечером в У. Н. Домі. Проситься всіх членів прибути на означений час. Пригадується довгуючим, щоби вирівнали свої залеглости. Кличеться тих, котрі ще не належать до жадних організацій, прибути на мітінґ і вписатись в члени Тов. і У. Н. Союза, бо тепер принимаємо без оплати вступного. Також пригадується членам, котрі ще не вписали своїх дітей, щоби зробили се на сім мітінґу. — І. Генега, предс.; С. Могила, кас.; Ю. Гілат, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє, що місячний мітінґ відбудеться в пятницю, 11 квітня, в годині 7.30 вечером, в гали під ч. 72 Моріс ул. Є важні справи до полагодження, тому обовязком є кождого члена явитись на сей мітінґ. — С. Безушко, предс.; О. Мендак, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 292, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 13 квітня, в гали парохіяльній при Кліперт ул., точно в годині 1-ій пополудни. Кождий член має явитися на сих зборах, бо на порядку дня є важні справи до полагодження. Контрольна комісія і уряд здадуть звіт за квартал. Пригадується тим батькам, котрих діти ще не є вписані в Союзі, щоб негайно їх вписали до Молод. Департаменту, а тих, котрі вже скінчили 16 рік життя, переписали до повнолітних. Члени повинні більше звертати уваги на організованне нових членів. Пригадується тим членам, котрі ще сего року не платили, щоб далі не зволікали, бо будуть суспендовані. — Іван Форись, предс.; Петро Кізель, секр.; Вол. Візничак, кас.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 13 квітня, в часі і в місци, де звичайно. Проситься членів привести нових членів на збори. — Іван Кульматицький, секретар.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 квітня, в годині 1-ій пополудни. Проситься членів прийти на час, бо на ту саму неділю скликано мітінґ другого товариства, тому, що в третю неділю припадає Воскресення Христове. Збори відбудуться в галі де звичайно. — Іван Величко, голова.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Князя Данила повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 13 квітня, в годині 4-тій пополудни, в Нар. Домі, 3322 N. Lawrence St. Проситься всіх членів прийти на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. — М. Долинний, предс.; Теодор Черевка, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Т. Шевчен... від. 156, повідомляє всіх своїх чле... і членкинь, що місячний мітінґ від... деться в неділю, 13 квітня, в го... 1.30 пополудни, на Литовській Г... Проситься всіх членів і членкинь пр... бути на той мітінґ, бо є важні сп... до полагодження. Довгуючих ч... проситься вирівнати свої зале... — Н. Іщук, предс.; В. Трач, к... Новак, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Уряд відд... повідомляє усіх членів сего ... що звичайний мітінґ відбудет... 13 квітня, точно в годині 1-ій ... тому, бо на 20 квітня припада... день. — Іван Малицький, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Н... від. 127, повідомляє, місцевих ... місцевих членів, що з причин... кодня мітінґ відбудеться о... скорше, то є в неділю, 13 кв... мітінґу повинен явитись кожд... бо є важні справи до пола... — Павло Володка, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. ... ченка, від. 289, повідомляє, ... ний мітінґ відбудеться 13 кві... ділю, в годині 2-ій пополуд... вариськім домі. Проситься чле... бути на час, бо є много спра... рішення. — Д. Коритко, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Збори ... ність, від. 163, відбудуться ... 13 квітня, в годині 1-ій поп... Укр. Клюбі, 847 Н. Френкли... вається всіх членів прийти ... рівнати свої належитости ... справи до полагодження ... привести нових членів, а ми ... приймемо до Тов. і У. Н. С... Гр. Фрайт, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. М... шевського, від. 219, повідом... своїх місцевих і позамісцевих ... що місячні збори відбудуть... боту, 12 квітня, в годині 8-ій ... в Укр. Прав. Гали, 179 Ко... Обовязком є кождого члена ... зборах, бо маємо дуже важ... до полагодження. Пригадуєть... чам тих дітей, котрі вже пок... рік життя, щоби прийшли н... тінґ і переписали їх до стар... нів. — М. Боднар, предс.; ... кас.; А. Мудровський, секр.